

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

L. Annæi Senecæ Philosophi Opera, Qvæ Exstant Omnia

Seneca, Lucius Annaeus <Philosophus>

Antverpiæ, 1605

Epist. LXXXIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53700)

A 18 grande componitur. Non trecētis, sed omnibus mortalibus mortis timor detrahi debet: quomodo illos docebis malum non esse? quomodo opiniones totius æui, quibus protinus infantia imbuitur, euinces? quod auxilium inuenies? Quid dices imbecillitati humanæ? quid dices quo inflammati in media pericula irruant? quâ oratione hunc timendi consensum, quibus ingenij viribus obnixam contra te persuasionem humani generis auertes? verba mihi captiosa componis, & interrogatiunculas nectis. Magnis telis magna portenta feriuntur. Serpentem illam in Africâ struam, & Romanis legionibus bello ipso terribiliorem, frustra sagittis fundisque petierunt. 19 Ne Python quidem vulnerabilis erat, cum ingens magnitudo pro vastitate corporis solida, ferrum, & quidquid humanæ torferant manus, reuiceret. 20 molaribus demum fracta saxis est: & aduersus mortem tu tam minuta iacularis? subulâ leonem excipis? Acuta sunt ista quæ dicis. Nihil est acutius aristâ. quædam inutilia & inefficacia, ipsa subtilitas reddit.

B

EPIST. LXXXIII.

VIVENDVM, vt coram Deo inspectore & arbitro. Adiungit de suâ tunc vitâ, temperantiâ, vigilantia. Iterum (vt priore epistola) contra luxuriosos, & qui minus sermionibus aut cauillis Sapienciam enervant. Docet ab ipso Zenone, contra Ebrietatem differere. Atqui fortius clariusque agendum: & exemplum prebet, & vitium illud damnat. Bona.

SINGVLOS dies tibi meos, & quidem totos, indicari iubes. Benè de me iudicas, si nihil esse in illis putas, quod abscondam. Sic certè viuendum est, tamquam in conspectu viuamus: sic cogitandum, tamquam aliquis in pectus intimum inspicere possit: & potest. Quid enim prodest ab homine aliquid esse secretum? 1 nihil Deo clusum est. Interest animis nostris, & cogitationibus mediis interuenit. Sic interuenit dico, 2 tamquam aliquando discedat. Faciam ergo quod iubes, & quid agam, & quo ordine, libenter tibi scribam. obseruabo me protinus: & quod est vtilissimum, diem meum recognosciam. Hoc nos pessimos facit, quod nemo vitam suam respicit. Quid facturi simus, cogitamus, & id rarè: quid fecerimus, non cogitamus. atqui consilium futuri ex praterito venit. Hodiernus dies solidus est. nemo ex illo quidquam mihi eripuit: totus inter fratrum lectionemque diuisus est. Minimum exercitationi corporis datum: & hoc nomine ago gratias senectuti. non magno mihi constat: cum me moui, lassus sum. Hic autem exercitationis, etiam fortissimis, finis est. 3 Progymnastas meos quæris? vnus mihi sufficit 4 Earinus, puer (vt scis) amabilis: sed mutabitur. Iam aliquem tenerio-

rem

18. GRANDE COMPONITVR.] *Meus*, componit.

D 19. NE PYTHON QVIDEM.] *Meus*, & quidam, Nephitio: ex quo ingeniosè P. Faber, ne Pythonio: quasi dicat, nec Apollo ille, qui Pythonem occidit, hanc laferit. Sed profectò audacius & elatius hoc fit: ac planè Erasmo assentior, ne pilo quidem. Crescit enim oratio, Non sagitte, non fundâ lapides, non pili vehementior iactus potuit, sed tormenta denique occiderunt.

20. MOLARIBVS DEMVM FRACTA.] *Quos ballistæ inuorquebant. Valerium vide lib. 1. Orosium, Agellium, Plinium.*

EPIST. LXXXIII. I. NIHIL DEO CLVSVM EST.] *Efficax & pium dogma! quod Epictetus aliquoties inculcat. vt lib. 1. Dissert. cap. VIII. Dei statuâ aut simulacro præsentem, non ausis tale aliquid facere, qualia facis: ipso autem Deo intrinsecus præsentem, & omnia inspicentem & au-*

diente, non vercundaris hæc cogitare, hæc agere, ô ignare naturæ tuæ, & Diis infelste? Iterum libro 1. cap. XIV. cum promississet Deum omnia intueri, omnibus adesse, magis quam Solem: tamen, inquit, etiam custodem cuique nostrum addidit, & Genium curatorem. Cum igitur fores obduxeris, & tenebras intus feceris, ne succurrat dicere, Solus sum: non enim es: sed Deus intus est, & Genius noster intus est. quibus quid opus illato lumine, vt videant quid faciatis? Ille autem Genius, est habitans in nobis Deus, vt Seneca hic sentit: etsi de adfistente etiam capias verè.

2. TAMQVAM ALIQVANDO DISCEDAT.] *Atqui non discedit: & dictum sic excusat. pro hoc sensu, melius in interrogatione efferrî.*

3. PROGYMNASTAS MEOS.] *Habebant priuatum istos, velut Præexercitores, qui docebant & ducebant.*

4. EARINVS PVER.] *Quasi veruus & floridus: & tali*

rēm quæro. Hic quidem ait, nos eandem crīsim habere, quā vtrique ⁵ dentes cadunt: A sed iam vix illum assequor currentem, & intra paucissimos dies non potero. vide quid exercitatio quotidiana proficiat. Citò magnum interuallum fit, inter duos itinere diuerso cuntes. eodem tempore ille ascendit, ego descendo: nec ignoras, quanto ex his velocius alterum fiat. Mentitus sum. iam enim ætas nostra non descendit, sed cadit. Quomodo tamen hodiernum certamen nobis cesserit, quæris? quod rarò cursoribus euēnit, ⁶ Hieran fecimus. Ab hac fatigatione magis, quam exercitatione, in frigidam descendi. hoc apud me vocatur parū calda. Ille tantus ⁷ Psychrolutes, qui Kalendis Ianuariis ⁸ in Euripum saltabam, ⁹ qui anno nouo quemadmodum legere, scribere, dicere aliquid, sic auspicabar ¹⁰ in Virginem desilire, primū ¹¹ ad Tiberim transtuli castra: deinde ¹² ad hoc solium, quod cum fortissimus sum, & omnia bonā fide sunt, sol temperat. ¹³ non multum mihi ad balneum superest. ¹⁴ Panis deinde siccus, & ¹⁵ sine mensā prandium: post quod non sunt lauandæ manus. Dormio minimū. consuetudinem meā nocti: breuissimo somno vtor, & ¹⁶ quasi interiuugo. Satis est mihi, vigilare desilisse. aliquando dormisse me scio, aliquando suspicor. Ecce Circensium obstrepit clamor: subitā aliquā & vniuersā vōce feriuntur aures meæ. nec cogitationem meam excutunt, nec interrumpunt quidem. Fremitum patientissimè fero: multæ voces, & in vnum confusa, pro fluctu mihi sunt, aut vento siluam verberante, & ceteris sine intellectu sonantibus. Quid ergo est? nunc cui animum adiecerim, dicam. Superest ex hesternis mihi cogitatio, quid sibi voluerint prudentissimi viri, qui rerum maximarum probationes leuissimas & perplexas fecerunt: quæ vt sint veræ, mendacio tamen similes sunt. Vult nos ab ebrietate deterrere Zeno, vir maximus, huius sectæ fortissimæ ac sanctissimæ conditor. Audi ergo quemadmodum colligat, virum bonum non futurum ebrium. Ebrio secretum sermonem nemo committit: viro autem bono committit: ergo vir bonus ebrius non erit. Quemadmodum oppositā interrogatione simili derideatur, attende. Satis enim est, vnam ponere ex multis. Dormienti nemo secretum sermonem committit: viro bono autem committit: ergo vir bonus non dormit. Quo vno modo potest, C Posidonius Zenonis nostri causam agit: sed ne sic quidem, vt existimo, agi potest. Ait enim ebrium duobus modis dici: altero, cum aliquis vino grauis est, & impos sui: altero,

& tali nomine delicia etiam Domitiani. Tamen meus & plures scripti, Farius. quasi à Faro & Aegypto puer, vnde lepidi & amant.

5. DENTES CADUNT.] *Suprà, epist. XII.*

6. HIERAN FECIMVS.] *Admotā adhuc magis lux his verbis, quàm illata. Fallor, aut vnus Polybii locus est, qui faciat, cum scribit libro I. de Pœnis & Romanis, diu illos in Sicilia decertasse, neque malis victos, vt Fabius ait, desiluisse: sed tandem, inquit, de vna parte deicere abstraxerunt riuic. vnde per hoc vniuerso & epavov: velut indefessi & inuicti viri atque athlete, sacram coronam fecere. Planè, quod hic noster, dicit: eos paria fecisse in certamine, & vtrumque coronam demeruisse, neque cepisse. Credo enim mori fuisse, vt in victoriā ambiguit, & cum patres in metā: Deo corona sacra daretur, id est, prouerbum. in per vniuersa: nempe rōv & epavov. Quod noster dixit, in per, ad coronam ad spectans. Ita arbitror. alij ad lineam sacram referunt, quæ (vt aiunt) in medio Stadio, vel in lusu calculatorum. Aiunt, parum probant, aut huc aptant. Adde tamen, si lubet, notata mihi epist. XLIX.*

7. PSYCHROLUTES.] *Hoc se nomine suprà decorat, & tacet, epist. LIII. Idem de se Horatius I. epist. XV.*

— gelidā cum perluor vnda
Per medium frigus.

8. IN EURIPVM SALTABAM.] *Qui hortis & prætoris, ex more erant. Fossæ, & incilia cum aquis.*

9. QUI ANNO NOVO.] *Moris, vt Kalendis Ianuarij quisque artes suas aut officia delibaret, auspicij causa. Ita ego, inquit, tunc sollemniter in frigidam desiliebam. De more, videlicet quæ scripsi ad Annalem Taciti I. V. in verba, Drusum auspicandi gratiā tribunal ingressum.*

10. IN VIRGINEM DESILIRE.] *Hanc signatè nominat, quia frigida cum primis: & ideo appellata Psychrolute. Martialis:*

Virgine vis solā lotus abire domum.
Alibi, crudam Virginem dicit.

11. AD TIBERIM.] *Qui mitior Virgine, & egelidior.*

12. AD HOC SOLIUM.] *Quo domi nunc vtor, aquā à Sole, si non ab igne, temperatā.*

13. NON MULTVM MIHI AD BALNEVM.] *Quo gloriatur in omnem vitam se abstinuisse, epist. CVIII.*

14. PANIS DEINDE SICCVS.] *Sine obsonio.*

15. SINE MENSA PRANDIUM.] *Quod flans, & de manu sumebat.*

16. QVASI INTERIUGO.] *Ita meliores libri, & est honesta traductio ab aurigis. Vide De Tranquil. cap. XV. Alij tamen, interiuugilo, legunt & tuentur: faciunt, in re coimus.*

A ro, ¹⁷ si solet ebrius fieri, & huic obnoxius vitio est. Nunc à Zenone dici qui solet fieri ebrius, non qui sit. Huic autem neminem commissurum arcana, quæ per vinum eloqui possit. quod est falsum. Prima enim illa interrogatio complectitur eum qui est ebrius, non cum qui futurus est. Plurimum enim interesse conceditur inter ebrium & ebriosum. potest & qui ebrius est, tunc primùm esse, nec habere hoc vitium: & qui ebriosus est, sæpe extra ebrietatem esse. Itaque id intelligo, quod significari verbo isto solet: præsertim cum ab homine diligentiam professo ponatur, & verba examinante. Adhuc nunc, quod si hoc intellexit Zeno, & nos intelligere voluit, ambiguitate verbi quæsiuit locum fraudi: quod faciendum non est, ubi veritas quæritur. Sed sanè hoc senserit: quod sequitur, falsum est, ei qui solet ebrius fieri, non committi sermonem secretum. Cogita enim quàm multis militibus, non semper sobriis, & imperator, & tribunus, & centurio, tacenda mandauerit. De illà C. Cæsaris cæde, illius dico qui superato Pompeio Rempublicam tenuit tam creditum est Tillio Cimbro, quàm C. Cassio.

B Cassius totà vitâ aquam bibit: Tillius Cimber & nimius erat in vino, ¹⁸ & scordalus. In hanc rem iocatus est ipse: *Ego, inquit, ¹⁹ quemquam feram, qui vinum ferre non possum?* Sibi quisque nunc nomet eos, quibus scit & vinum malè credi, & sermonem benè. Vnum tamen exemplum, quod occurrit mihi, referam, ne intercidat. Instruenda est enim vita exemplis illustribus. non semper confugiamus ad vetera. ²⁰ L. Piso, vrbis custos, ebrius ²¹ ex quo semel factus est, fuit. maiorem partem noctis in conuiuio exigebat: vsque in horam sextam ferè dormiebat: hoc erat eius matutinum. Officium tamen suum, quo tutela vrbis continebatur, diligentissimè administravit. Huic & diuus Augustus dedit secreta mandata, cum illum ²² præponeret Thraciæ, quam perdomuit: & Tiberius proficiscens in Campaniam, cum multa in vrbe & suspecta relinqueret & inuisa. ²³ Puto quia illi benè cesserat Pisonis ebrietas, postea ²⁴ Cossium fecit vrbis præfectum, virum grauem, moderatum, sed inersum vino, & madentem: adeò, vt ex senatu aliquando, in quem è conuiuio venerat, oppressus inexcitabili somno, tolleretur. Huic tamen Tiberius multa suâ manu scripsit, quæ committenda ne ministris quidem suis iudicabat. Nullum Cossio aut priuatum secretum, aut publicum elapsum est. Itaque declamationes istas de medio remoueamus: Non est animus in suâ potestate, ebrietate deuinctus. Quemadmodum musto dolia ipsa rumpuntur, & omne quod in imo iacet, in summam partem vis caloris eiecit: sic vino exaltuante, quidquid in imo iacet abditum, effertur, & prodit in medium. Onerati mero, quemadmodum non continent cibum, vino redundante, ita ne secretum quidem: quod suum alienumque est, pariter effundunt. Sed quamuis hoc solet accidere, ita & illud solet, vt cum his quos scimus libentius bibere, ²⁵ de rebus necessariis deliberemus. Falsum est ergo hoc, quod patrociniij loco ponitur, ei qui solet ebrius fieri, ²⁶ non dari tacitum. Quanto satius est, aperte accusare ebrietatem, & vitia eius exponere? quæ etiam tolerabilis homo vitauerit, nedum perfectus ac sapiens. cui satis est sitim extinguere: qui etiam si quando orta est hilaritas, alienâ causâ producta longius, tamen citra ebrietatem resistit. Nam de illo videbi-

D

17. SI SOLET EBRIUS FIERI.] Ita. si Græcè *μᾶλλον* dixit, in utrumque ea vox valet. At vix Latinis: & *μᾶλλον* id est, siue qui solet & gaudet, Ebriosus dicitur.

18. ET SCORDALVS.] Dixi epist. lvi.

19. QUEMQUAM FERAM.] *Supra me dominum. nrape Cæsarem.*

20. L. PISO VRBIS CVSTOS.] De quo Tacitus vi. *Annalium*, atque ego ibi: *Suetonius Tiberij cap. xlii.*

21. EX QVO SEMEL FACTVS EST.] Ita scripti meliores. si rectè, sensum puto, Post vnâ illam ebrietatem, quæ Præfectum vrbis fecit, placuit semper esse ebrium. Vel etiam, Cum semel in die ebrius, semper erat, non desistebat.

22. PRÆPONERET THRACIÆ.] *Hac in Tacito, & meo Commentario.*

23. PUTO QVIA BENE.] *Sciungenda à prioribus, vt distinxit. non enim Cossium præfecit iens in Campaniam Tiberius, sed quinquennio circiter post, quod ex Annalibus, & morte Pisonis, clarum.*

24. COSSVM FECIT.] *Cossium Cornelium Cn. F. Lentulum, qui Consul sub Augusto anno DCCLII. an filium eius, qui sub Tiberio Consul DCCLXXVIII.*

25. DE REBUS NECESSARIIS DELIBEREMVS.] *Imò consilia tunc non liberiora tantum, sed meliora, in quibusdam præsertim ingenis, de quo Plutarchum lege *Quæst. Conuiu. vii. cap. vlt.**

26. NON DARI TACITVM.] *Sensus, non mandari aut credi secretum. Sed phrasis insolentior. an foris, non nudari tacitum?*

debimus, ²⁷ an sapientis animus nimio vino turbetur, & faciat ebriis solita. Interim si hoc colligere vis, virum bonum non debere ebrium fieri, cur syllogismis agis? dic quam turpe sit, plus sibi ingerere quam capiat, & stomachi sui non nosse mensuram: quam multa ebrii faciant, quibus sobrii erubescant: nihil aliud esse ebrietatem, quam voluntariam insaniam. Extende in plures dies illum ebrii habitum: numquid de furore dubitabis? nunc quoque non est minor, sed breuior. Refer Alexandri Macedonis exemplum, qui Clitum carissimum sibi ac fidelissimum inter epulas transfodit: & intellecto facinore, mori voluit, ²⁸ certe debuit. Omne vitium ebrietas & incendit, & detegit: obstantem malis conatibus verecundiam remouet. Plures enim pudore peccandi, quam bonâ voluntate, prohibitis abstinent. Vbi possedit animum nimia vis vini, quidquid mali latebat, emergit. Non facit ebrietas vitia, sed protrahit, tunc libidinosus ne cubiculum quidem exspectat, sed cupiditatibus suis quantum petierint, sine dilatione permittit: tunc impudicus morbum profitetur ac publicat: tunc petulans non linguam, non manum continet. Crescit insolenti superbia, crudelitas sæuo, malignitas liuido: B omne vitium ²⁹ detegitur & prodit. Adice illam ignorationem sui, dubia & parum explanata verba, incertos oculos, gradum errantem, vertiginem capitis, tecta ipsa mobilia, velut aliquo turbine circumagente totam domum: stomachi tormenta, cum effert fecit merum, ac viscera ipsa distendit. Tunc tamen utcumque tolerabile est, dum illi vis sua est: quid cum somno vitiatur, & quæ ebrietas fuit, cruditas facta est? Cogita quas clades ediderit publica ebrietas. Hæc acerrimas gentes, bellicosasque, hostibus tradidit: hæc multorum annorum pertinaci bello defensa mœnia patefecit: hæc contumacissimos, & iugum recusantes, in alienum egit arbitrium: hæc inuictos acie mero domuit. Alexandrum, cuius modò feci mentionem, tot itinera, tot prelia, tot hiemes, per quas, victâ temporum locorumque difficultate, transierat, tot flumina ex ignoto cadentia, tot maria tutum dimiserunt: intemperantia bibendi, & ille ³⁰ Herculanæus ac fatalis scyphus condidit. Quæ gloria est, capere multum? Cum penes te palma fuerit, & propinationes tuas strati somno ac vomitantes recusauerint, cum superstes toti contiuio C fueris, cum omnes viceris virtute magnificâ, & nemo tam vini capax fuerit, vincêris à dolio. M. Antonium, magnum virum & ingenij nobilis, quæ alia res perdidit, & in externos mores ac vitia non Romana traiecit, quam ebrietas, ³¹ nec minor vino Cleopatraræ amor? Hæc illum res hostem reipublicæ, hæc hostibus suis imparem reddidit, hæc crudelem fecit, cum ³² capita principum ciuitatis cœnanti referrentur, cum inter apparatusissimas epulas luxusque regales ora ac manus proscriptionum recognosceret, cum vino grauis, sitiret tamen sanguinem. ³³ Intolerabile erat quod ebrius faciebat, etiam si sobrius faceret: quanto intolerabilius, quod hæc in ipsâ ebrietate faciebat? Ferè vinolentiam

27. AN SAPIENTIS ANIMVS.] Stoicum enim dogma est, Non fieri ebrium. Vide Manuduct. III. Dissert. XVIII.

28. CERTE DEBUIT.] Assumptum est à veteri meâ coniecturâ. nam libri ferè, deliuit, aut diruit, quidam, decuit. In quibusdam &, eruit: ex quo bene etiam Gruterus, meruit.

29. DETEGITUR ET PRODIT.] In meo, detexitur, in aliis, taxatur: ex quo fecerim, laxatur: scilicet remoto omni verecundia repagulo aut freno.

30. HERCVLANEVS SCYPHVS.] Ita Plutarchus, in Alexandro: quosdam tradere, quod scypho Herculis epoto, statim in morbum incidisset. Quis autem ille? In Athenâ x i. leges, Boëotios primum magnos quosdam argenteos scyphos fecisse, quos Herculanæos vocant, quia Hercules ille Boëotius sit vsus. Idem scriptor in xii. ostendit, scyphum eum libatorium fuisse, & in extremâ mensâ vsurpatum. Nam Herculem epulandi cupi-

dissimum fuisse: ideoque apud homines, eius exemplo, morem obtinuisse, ut libantes nihil in calice vini relinquant. Adde ex Nicetâ Choniata, de Camatero Logothetâ. magnum edonem & bibonem fuisse, superasse illos, in quorum manibus amphoræ, ut calices, versabantur, καὶ τὸν σκύφον εἶχον ἀεὶ ἐπὶ τῶν ἐσθίων ἢ ἡπαιδίων: & habebant semper post cœnam illum scyphum Herculanæum.

31. NEC MINOR VINO, CLEOPATRÆ.] Putarem, vini.

32. CAPITA PRINCIPVM.] In proscriptione, nominatim Ciceronis.

33. INTOLERABILE ERAT, QVOD.] Concinnus olim: Intolerabile erat, quod ebrius fieret: quanto intolerabilius. Et libri scripti sanè huc ducunt. Sententia est, Turpe erat illum Triumvirum & reip. curatorem palam ebrium fieri: quid talia faceret? At quidam libri quia habent, quod ebrius faceret (ut meus) possis legere, ebrius iaceret.

A tiam crudelitas sequitur. ³⁴ violatur enim exasperaturque sanitas mentis. Quemadmodum difficiles faciunt oculos diutini morbi, etiam ad minimam radij solis offensionem: ita ebrietates continuæ efferant animos. Nam cum sæpe apud se non sint, ³⁵ consuetudine insaniam durata vitia, vino concepta, etiam sine illo valent. Dic ergo, quare sapiens non debeat ebrius fieri. Deformitatem rei & importunitatem ostende rebus, non verbis: quod facillimum est. Proba istas, quæ voluptates vocantur, ubi transcenderint modum, pœnas esse. Nam si illud argumentaberis, ³⁶ sapientem multo vino inebriari, & retinere rectum tenorem, etiam si temulentus sit: licet colligas, nec veneno potu moriturum, ³⁷ nec sopore sumpto dormiturum, nec elleboro accepto quidquid in visceribus hærebit, ³⁸ eiecturum, deiecturumque. Sed si tentantur pedes, lingua non constat: quid est, quare illum existimes in parte sobrium esse, in parte ebrium?

B EPIST. LXXXIV.

STILVVM lectionemque alternanda esse. Lecta autem, in succum unum vertenda, & nostra faciendâ. Denique adhortatio ad Sapientiam. Bona & vitia monita.

ITINERA ista quæ segnitiam mihi excutiunt, & valetudini meæ prodesse iudico, & studiis. Quare valetudinem adiuuent, vides: cum pigrum me, & negligentem corporis, litterarum amor faciat, ¹ alienâ operâ exercëor. Studiis quare profint, indicabo. ² A lectionibus recessi. Sunt autem, ut exillimo, necessariæ. primum, ne sim me vno contentus: deinde, ut cum ab aliis quæ sita cognouero, tum & de inuentis iudicem, & cogitem de inueniendis. Alit lectio ingenium: & studio fatigatum, non sine studio tamen, reficit. Nec scribere tantum, nec tantum legere debemus. altera res contristabit, & vires exhauriet: de stilo dico: altera soluet ac diluet. Inuicem hoc illo commutandum est, & alterum altero temperandum: ut quidquid lectione collectum est, stilus redigat in corpus. ³ Apes (ut aiunt) debemus imitari, quæ vagantur, & flores ad mel faciendum idoneos carpunt: deinde quidquid attulere, disponunt, ac per fauos digerunt: & ut Virgilius noster ait,

— liquentia mella

Stipant, & dulci distendunt nectare cellas.

De illis non satis constat, virum succum ex floribus ducant, qui protinus inel sit: an quæ collegerunt, in hunc saporem mixturâ quadam, & proprietate spiritus sui, mutant. Quibusdam enim placet, non faciendi mellis scientiam esse illis, sed colligendi. Aiunt inueniri apud Indos ⁴ mel in arundinum foliis, quod aut ros illius cæli,

⁵ aut

34. VIOLATUR ENIM.] Libri, vilatur, villatur, meus, vellatur. ex quo Pincianus belluatur; ingeniosè faci:bat. Ego suspiror; fellatur, amarescit & bilefert, à felle. quod nouitium nobis verbum; sed & alia in Senecâ.

35. CONSVETVDINE INSANIÆ DVrata.] Liber meus & quidam, consuetudo. Lego: Nam cum sæpe apud se non sint, consuetudo insaniam durat, ac vitia vino concepta etiam f. i. valent. Vera eius mens, & lectio. Sæpe per ebrietatem à se abeunt: & ut redeant, manet consueudo insanendi, ac vini vitia sine vino.

36. SAPIENTEM MVLTÒ VINO.] Vide Paradoxum istud, in Manduct. III. Dissert. XVIII.

37. NEC SOPORE SVMPTO.] Ita vocat soporiferum medicamen. ut Aemilius Probus in Dion, & noster v. De Benefic.

38. EIECTVRVM DEIECTVRVMQVE.] Si vox altera non superest (nec puto) accipe, Eie-

cturum superne, Deiecturum inferne. Vis utraque helleboro.

EPIST. LXXXIV. I. ALIENA OPERA.] Equorum qui in effedo vehunt, aut seruorum in sella.

2. A LECTIONIBVS RECESSI.] Imò cum quibusdam libris, non recessi: & sequentia docent. Sequela etiam sermonis & illatio postulat. Quare profint studiis: quia gestatio legere non impedit, vel certe legentem audire. Itaque meus & aliquot scripti, à lectoribus habent: & statim, necessarii.

3. APES, VT AIVNT.] Hæc omnia transscripsit Macrobius i Saturn. initio.

4. MEL IN ARVNDINVM FOLIIS.] Strabo lib. xv. Εἰρηὸς δὲ καὶ περὶ τῆς καλαμῶν ἐπι ποιοῦσι μέλι, μελιωτῶν μὲν ἄσων: Dicitur quod & ex arundinibus mel faciant, cum apes non habeant. Intellegunt nostrum istud Saccharum, Arabicâ voce dictum.

5. AVT